

STD - V

वेन्दना

Page No.:

Date: / /

त्वमेव माता च पिता त्वमेव
त्वमेव बन्धुश्च सखा त्वमेव ।
त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव
त्वमेव सर्वं मम देव - देव ॥

अर्थ - हे ईश्वर, तुम ही माता और तुम
ही मेरे पिता हो। तुम ही बंधु
और तुम ही मेरे दोस्त हो। तुम ही
विद्या और मेरी धन-संपत्ति भी तुम ही
हो। हे परमात्मा, तुम ही मेरे सर्वस्व
(सब कुछ) हो।

87D-1

60-1

Page No.:

Date: / /

रूपः बालकः / रूपा बालिका
शब्दाधिः - (हिन्दी में अर्थ लिखो।)

छात्रः → विद्यार्थी (पुं०)

स्थूलः → बरत

मञ्जूषा → डिल्ली

जनकः → पिता

अम्बा → माता

छात्रा → विद्यार्थी (स्त्री०)

मालाकारः → माली

कलिका → कली

पुष्पः → पेड़

रूपः → यह (पुं०)

रूपा → यह (स्त्री०)

प्रि. नं० - 11

अचित् सर्वनाम लगाकर लिखो :-

क- रूपः अध्यापकः ।

ख- रूपा प्रयोगशाला ।

ग- रूपा बालिका ।

क- रुषः मालाकारः ।

ड- रुषा कलिका ।

च- रुषः रत्नः ।

प्रश्न नं - 1.

1. नीचे दिए गए वाद्यों का लिंग के अनुसार बताएं -

शिक्षकः, शारवा वृक्षः, शिक्षिका वैद्यः,
मञ्जूषा, पुस्तकालयः, पाठशाला, शैटिका, सुपः

और पुल्लिंग

स्त्रीलिंग

1. शिक्षकः
2. वृक्षः
3. वैद्यः
4. पुस्तकालयः
5. सुपः

1. शारवा
2. शिक्षिका
3. मञ्जूषा
4. पाठशाला
5. शैटिका

2/ अपनी कक्षा के दूर (दूर) दूरों के नाम संस्कृत में लिखिए: —

अथ क भाकारान्त - नामानि (पुं०)

- (i) रामः
- (ii) श्यामः
- (iii) भानिलः

अथ भाकारान्त - नामानि (स्त्री०)

- (i) लता
- (ii) दीपिका
- (iii) रंजिता

×

Le-2

Page No.:

Date:

सः बालकः / सा बालिका पठति

Fig. no - 13

हिन्दी में अनुवाद करो:-

1. छात्रः लिखति । सः लिखति । सः छात्रः
लिखति ।

उत्तर- छात्र लिखता है । वह लिखता है । वह
छात्र लिखता है ।

2. सः बालकः । बालकः खेलति । सः हसति ।

उत्तर- यह बालक है । बालक खेलता है । वह
हँसता है ।

3. सः बालिका । बालिका खेलति । सा हसति ।

उत्तर- यह बालिका है । बालिका खेलती है । वह
हँसती है ।

P.T.O

4.

एषः बालकः अमरः ।
 अमरः किम् करोति ?
 अमरः नमति । सः नमति ।

उत्तर - यह बालक अमर है ।
 अमर क्या करता है ?
 अमर नमस्कार करता है । वह नमस्कार करता है ।

5. किम् हीपा लिखति ?
 आम्, सा लिखति ।

उत्तर - क्या हीपा लिखती है ?
 हाँ, वह लिखती है ।

6. किम् हीपिका नमति ?
 आम्, सा नमति ।

उत्तर - क्या हीपिका नमस्कार करती है ?
 हाँ, वह नमस्कार करती है ।

7. एषा अध्यापिका ।
अध्यापिका किम् करोति ?
सा पाठयति ।

उत्तर - यह अध्यापिका है ।
अध्यापिका क्या करती है ?
वह पढ़ाती है ।

8. एषः अध्यापकः ।
किम् अध्यापकः पाठयति ?
आम्, सः पाठयति ।

उत्तर - यह अध्यापक है ।
क्या, अध्यापक पढ़ाता है ?
हाँ, वह पढ़ाता है ।

9. एषः वृक्षः ।
किम् वृक्षः फलति ?
आम्, सः फलति ।

उत्तर - यह वृक्ष है ।
क्या, वृक्ष फल देता है ?
हाँ, वह फल देता है ।

इच्छित सर्वनाम का प्रयोग कर
प्रश्नोत्तर बताइए।

क- बालकः किम् करोति ? सः खेलति।

ख- भगवतः किम् करोति ? सः नमति।

ग- हीरा किम् करोति ? सा लिखति।

घ- अध्यापिका किम् करोति ? सा पाठयति।

पृ. नं० - 16

2. वाक्य पूरा करो -

क- सा बालिका राधा।

ख- रघुः छात्रः पठति।

ग- रघुः अध्यापिका पाठयति।

घ- सः अध्यापकः पाठयति।

उ० सः पृष्ठाः फलति ।

च० सा ह्यात्रा नमति ।

३/ वाक्यों में प्रयोग करो:-

१. पठ् → सः पठति ।

२. हस् → सा हसति ।

३. खेल् → बालकः खेलति ।

४. नम् → ह्यात्रः नमति ।

५. धाव् → ह्यात्रा धावति ।

//